

Biała Izba: Milcząca Materia w Mieście

Magdalena Derdzikowska, Anna Pach-Rudnicka,
Avishek Chatterjee

Fragment dokumentacji złożonej do konkursu
na kuratorski projekt wystawy w Pawilonie Polskim
na 19 Międzynarodowej Wystawie Architektury
w Wenecji w 2025 r.

Koncepcja wystawy

Biała Izba: Milcząca Materia w Mieście

Pawilon Polski na Biennale Architektury w Wenecji 2025 roku bada związek architektury, psychologii sensorycznej i urbanistyki, opierając się na głęboko zakorzenionej metaforze kulturowej: Białej Izbie. Ta przestrzeń, znana jako „biały pokój” w tradycyjnych polskich domach wiejskich, symbolizowała czystość, prostotę i refleksję. Podczas gdy codzienne życie toczyło się w funkcjonalnej „Czarnej Izbie”, Biała Izba była przeznaczona na specjalne okazje, aby uniknąć jej zniszczenia i zachować jej świeżość. Historycznie pełniła rolę schronienia dla introspekcji, oddaloną od codziennego zgiełku. W miarę jak miasta stają się coraz bardziej złożone, Biała Izba nabiera nowego znaczenia – jest symbolem nie tylko azylu, ale i świadomego projektowania miejskiego, oferując wzór, jak przestrzeń może wspierać dobrostan zmysłowy na co dzień. Wystawa redefiniuje Białą Izbę jako metaforę sensorycznej równowagi – niezbędnej przystani w świecie pełnym miejskich bodźców.

Główna koncepcja wystawy

Wystawa zatytułowana „Biała Izba: Milcząca Materia w Mieście” skupia się na temacie nadmiernej stymulacji zmysłów we współczesnych miastach. Zestawiając spokojną, introspektywną naturę Białej Izby z chaotycznymi bodźcami aglomeracji, pawilon prezentuje rozwiązania architektoniczne, które mają na celu przywrócenie mentalnej klarowności i równowagi. Biała Izba to nie tylko kulturowy symbol – jest również wizją tego, jak przyszłe miasta mogą rozwijać się z myślą o ludzkim dobrostanie, tworząc przestrzenie do sensorycznej regeneracji w miejskim chaosie. Wystawa, inspirowana fenomenologią i filozofią Maurice'a Merleau-Ponty'ego, bada, jak zmysłowe postrzeganie przestrzeni wpływa na nasz stan emocjonalny i psychiczny. W miastach nieustanny hałas, wizualny nadmiar i nadmierna stymulacja zaburzają naszą zdolność do odnalezienia spokoju i równowagi.

Biała Izba w tym kontekście symbolizuje sensoryczną prostotę, oferując przestrzeń, w której można odzyskać spokój i skupienie. Wystawa pyta: jak architektura może pomóc harmonizować bodźce zmysłowe i wspierać zdrowie psychiczne? Pawilon proponuje, że architekci powinni myśleć nie tylko o funkcjonalności, ale o subtelnych grach sensorycznych elementów, aby tworzyć przestrzenie sprzyjające wewnętrznej równowadze. W miarę jak miasta stają się coraz bardziej skomplikowane, Biała Izba staje się nie tylko miejscem azylu, ale i wzorem świadomej urbanistyki, oferując kierunek dla projektowania, które sprzyja zmysłowemu dobrostanowi w codziennym życiu.

W centrum pawilonu znajduje się minimalistyczna, bielona przestrzeń, która odtwarza esencję Białej Izby. Proste, drewniane meble i miękkie, naturalne światło tworzą przestrzeń wolną od miejskiego hałasu i wizualnego chaosu. Cisza tego miejsca pozwala odwiedzającym doświadczyć chwili refleksji, z dala od codziennego zgiełku. Ten pokój symbolizuje czystość i klarowność, oferując azyl od miejskiego przeciążenia zmysłów. Odwołując się do teorii Merleau-Ponty'ego o ucieleśnionej percepcji, instalacja pokazuje, jak prostota w designie może przywrócić klarowność w świecie przepętnionym bodźcami. Białe ściany Białej Izby, które niegdyś były symbolem czystości i spokoju, dziś odzwierciedlają zarówno osamotnienie w miejskim tłumie, jak i potencjał do budowania wspólnoty, oferując przestrzeń nawiązywania relacji pośród zgiełku współczesnych miast.

Po opuszczeniu spokojnej Białej Izby, odwiedzający wkraczają do labiryntu zmysłów. Migające światła, szorstkie tekstury i nakładające się dźwięki miejskie tworzą dezorientującą podróż, symulując chaos współczesnych metropolii. Wąskie, kręte ścieżki labiryntu intensyfikują uczucie sensorycznego

przeciążenia. Ta immersyjna instalacja zmusza odwiedzających do konfrontacji z nadmiarem bodźców, pokazując pilną potrzebę architektonicznych rozwiązań, które zredukują stymulację i przywrócą równowagę. Design dźwiękowy, będący integralną częścią doświadczenia, pozwala na odczucie, jak hałas oddziałuje na nasz dobrostan. Przejście z sensorycznego chaosu labiryntu do ciszy Białej Izby skłania do refleksji nad tym, jak różne pejzaże dźwiękowe kształtują nasz nastrój.

W ostatniej części zwiedzający napotyka „Pokój równowagi”, w którym można regulować bodźce sensoryczne, takie jak światło, dźwięk, tekstura i zapach, za pomocą interaktywnych instalacji. Odwiedzający mogą eksperymentować z różnymi kombinacjami, aby sprawdzić, jak różne stymulacje wpływają na nastrój i stan psychiczny. Pokój zawiera również ekspozycje prezentujące projekty architektoniczne i urbanistyczne, które kładą nacisk na równowagę zmysłową. Wystawa podkreśla, że przestrzenie miejskie muszą wspierać harmonię sensoryczną, a nie ją zaburzać.

Wystawa pokazuje, jak inteligentne projektowanie może zrównoważyć naturalne i sztuczne bodźce w miastach. Biała Izba w tym kontekście nie jest tylko nostalgicznym symbolem, ale również praktycznym modelem, jak przyszłe miasta mogą wspierać zdrowie psychiczne i mentalną jasność. Wystawa łączy psychologię, architekturę i design dźwiękowy, aby podkreślić konieczność interdyscyplinarnego podejścia do wyzwań sensorycznych współczesnych miast. Kładąc nacisk na zmysłową inteligencję, pawilon pokazuje, jak miejskie przestrzenie mogą być projektowane w sposób sprzyjający mentalnej równowadze i zbiorowemu dobrostanowi. Dźwięk odgrywa kluczową rolę w wystawie. Od przytłaczającego hałasu w labiryncie zmysłów po ciszę Białej Izby, pawilon wykorzystuje pejzaże dźwiękowe, aby ukazać kontrast między chaosem a spokojem. Audialna podróż podkreśla, jak dźwięk kształtuje nasze postrzeganie przestrzeni i zaprasza odwiedzających do refleksji nad rolą dźwięku w projektowaniu miast.

Wystawa „Biała Izba: Milcząca Materia w Mieście” stanowi wyzwanie dla architektów i urbanistów, by na nowo zastanowili się, jak miasta mogą wspierać zbiorowy dobrostan poprzez zmysłową inteligencję. Biała Izba staje się nie tylko symbolem prostoty, ale i modelem przyszłych przestrzeni miejskich, które mogą oferować mentalne schronienie pośród „białego szumu” współczesnego życia.

Exhibition Concept

Biała Izba: The White Noise of Urban Life: Designing for Sensory Balance

The Polish Pavilion at the 2025 Venice Biennale explores the intersection of architecture, sensory psychology, and urbanism through a deeply rooted cultural metaphor: the Biała Izba. Known as the "white room" in Polish rural homes, this space traditionally symbolized purity, simplicity, and contemplation. While everyday life occurred in the more functional Czarna Izba, The Biała Izba was often reserved for special occasions, to protect the room from the wear and tear of daily life, meaning it was used sparingly to maintain its cleanliness and freshness. Historically, it served as a sanctuary for introspection, away from the clamor of daily life. As cities grow increasingly complex, the Biała Izba becomes a symbol not just of refuge but of mindful urbanism, offering a template for how design can foster sensory well-being in everyday life. Reimagined for modern cities, the Biała Izba in this exhibition becomes a metaphor for sensory balance—an essential refuge from the overwhelming stimuli of urban environments.

Core Concept

The exhibition, "The White Noise of Urban Life: Designing for Sensory Balance," addresses the sensory overload of contemporary urban environments. By contrasting the calm, introspective nature of the Biała Izba with the chaotic stimuli of modern cities, the pavilion presents architectural solutions aimed at restoring mental clarity and balance. The Biała Izba is not just a cultural relic—it offers a vision for how future cities can evolve to prioritize human well-being, providing sensory sanctuaries amidst the urban chaos. Rooted in phenomenology and influenced by Maurice Merleau-Ponty's philosophy of embodied perception, the exhibition explores how our sensory experience of space directly affects our mental and emotional state. In cities, constant noise, visual clutter, and overstimulation disrupt our ability to find clarity and balance.

In contrast, the Biała Izba represents sensory simplicity, offering a retreat where calm and focus are restored. Through this lens, the exhibition asks: How can architecture be a tool to harmonize sensory inputs and promote mental well-being? The pavilion proposes that architects must consider not only functionality but the subtle interplay of sensory elements to create spaces that nurture peace. As cities grow increasingly complex, the Biała Izba becomes a symbol not just of refuge but of mindful urbanism, offering a template for how design can foster sensory well-being in everyday life.

The Essence of Biała Izba At the heart of the pavilion lies a minimalist, whitewashed room that recreates the essence of Biała Izba. Simple wooden furniture and soft natural light create a space free of urban noise and visual clutter. The silence of the room allows visitors to experience an undisturbed moment of introspection. This room embodies the purity and clarity of Biała Izba, offering a sensory sanctuary from the overwhelming stimuli of city life. Drawing on Merleau-Ponty's theory of embodied perception, the installation demonstrates how simplicity in design can restore clarity in an overstimulated world. The white walls of the Biała Izba, once symbols of purity and serenity, now represent both the confining isolation of urban loneliness and the potential for shared clarity and connection, offering a framework for togetherness amidst the overwhelming chaos of modern cities.

Noise of the City Beyond the calm of the Biała Izba, visitors enter a sensory labyrinth. Flashing lights, jarring textures, and overlapping urban sounds create a disorienting journey, simulating the chaos of modern cityscapes. The labyrinth's narrow, twisting pathways intensify the feeling of sensory overload. This immersive installation forces visitors to confront the sensory assault of cities, emphasizing the urgent need for architectural interventions that reduce overstimulation and promote

balance. The immersive sound design is not just an auditory experience but a tool that allows visitors to viscerally feel the impact of noise on their well-being. As visitors pass from the disorienting chaos of the sensory labyrinth into the peaceful quiet of the Biała Izba, they are invited to reflect on how different soundscapes shape their emotional state.

Harmonizing the Senses In the final space, visitors encounter the "Balance Room," where sensory elements such as light, sound, texture, and scent can be adjusted through interactive installations. Visitors experiment with various combinations to explore how different sensory stimuli affect their mood and mental state. The room also features displays showcasing architectural designs and urban planning strategies that prioritize sensory balance. Urban environments must be designed to foster sensory harmony, not overwhelm it. It encourages architects and urban planners to think beyond mere functionality and embrace designs that promote well-being by balancing sensory inputs.

The pavilion explores how intelligent design can balance the natural and artificial stimuli in cities. The Biała Izba, in this context, is not just a nostalgic symbol, but a practical model for how future cities can evolve to support human health and mental clarity. The exhibition integrates insights from psychology, architecture, and sound design, demonstrating the need for a multidisciplinary approach to solving the sensory challenges of modern cities. By emphasizing sensory intelligence, the pavilion exemplifies how urban spaces can be designed to promote mental clarity and collective well-being. Sound plays a critical role in the exhibition. From the overwhelming noise in the sensory labyrinth to the quiet of the Biała Izba, the pavilion uses soundscapes to illustrate the contrast between urban chaos and calm. This auditory journey emphasizes how sound profoundly shapes our perception of space, inviting visitors to reflect on the role of sound in urban design.

By engaging with the theme of Intelligens through a multidisciplinary lens, this exhibition challenges architects and planners to rethink how cities can foster collective well-being through sensory intelligence. The Biała Izba, in this context, becomes not just a nostalgic symbol of simplicity but a blueprint for how future urban spaces can offer mental sanctuary amid the "white noise" of contemporary life. This approach aligns perfectly with the 2025 Biennale's goal of learning from various sciences to create more inclusive, imaginative, and sustainable environments for future generations.